

Megjelenik hetenként kétszer
csütörtökön és vasárnap

Főszerkesztő és kiadó:
CSUKOVITS JÁNOS.

Felelős szerkesztő:
MAURER NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sopron, Ferenc József-tér

Városi és megyei
TELEFON 394. SZÁM.

ÚJ ÉLETT

Társadalmi és ismeretterjesztő lap.

Előfizetési ár:

Negyed évre . . . 2—
Fél évre . . . 4—
Egész évre . . . K 8—

Egyes szám ára 8 fill.
Egy óra . . . 70 fill.

Hirdetéseket a lap kiadó-
hivatala megegyezés szerint
felvesz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Történelmi nap.

Édes hazánknak, Magyarországnak e hó 2-án történelmi napja volt Bécsben, Schönbrunnban. Nem egészen az egyének miatt, akik ott megjelentek s bemutatják tiszteletüket, hódolatukat, szeretetüket az ősz uralkodó iránt, hanem mivel azt igazán az egész magyar nemzet nevében s megbízásából teheték és tették. Nekik csak egyéni érdemük van, de érdeme van benne az egész és osztatlan nemzetnek, amely ezt a nagy napot megélni óhajtotta, s hála a jó Istennek, meg is érte. A megyék, a városok képviselői tényleg az egész nemzetet képviselték s valamennyiünk hódolatát és szeretetét teheték le I. Ferenc József apostoli királyunk trónusához. A trónromboló szabadkőműves elv mindig távol állott a magyar nép szívéből és mily hűséges, lelkes betartója a magyar nép az ő szent esküjének, azt nem aranyos pecséttel, hanem meleg vére bőséges hullatásával bizonyította be épen napjainkban. A szabadkőművesség sápadozva, panaszkodva kissé félrehúzódik, de a keresztény nép érzelmei fenségével, hűségének dicskoszorújával előlép, helyet kér s odasiét a királyi trónhoz, hogy érezze, lássa úgy a koronás ősz király valamin az egész világ, amely előtt az utolsó évtizedekben a megpénzelt elleneséges sajtó annyiszor torzképet festet

róla, — milyen a magyar nemzet s a magyar nép.

Szeretjük nemzetünket szívünk minden dobbanásával, de sokszorosítva szeretjük szeptember 2-iki megnyilvánulásáért: mert a magyar magyar s egyéniségében párja nincs a világon; a jussát nem adja oda, de szeretetében, odaadásában alig közelítheti meg a világ bármely nemzete.

A bécsi Rathaus, — városház előtt, — saját szemünkkel láttuk, az első rudon lengett a magyar nemzet dicső zászlaja: piros, fehér, zöld. Az osztrákok adták neki ezt a díszhelyet azért, mert már nem térhettek ki a tények hangos harsonája előtt; azért, mert Magyarország királyhű, hős fiai, akik mögött egy áldozatkész, lelkes nemzet áll, érdemelték azt ki!

Nemcsak hódoltunk, hanem meg is ujtottuk hűségi esküinket a keresztény királyi trón iránt, hogy annak alapjait kül- és belelenség ellen bátran, kitartóan védjük; az apostoli királyság szellemében akarjuk alkotni törvényeinket; a királyság védelme alatt keresztény alapon akarjuk fejleszteni nemzetünk gazdasági életét, kulturáját és boldogságát!

Jöjjenek a történetírás hivatott képviselői és jegyezzék be arany betűkkel nemzetünk történetébe e dicső napot, amelyen nemcsak az ősz koronás király

alkotmányos módon tényleg maga előtt látta az egész nemzetét és amelyen a nemzet megbizottjai látták a király jószágos arcát s szavaiból kiérezhették azt az őszinte és meleg szeretetét, amellyel nemzetünk iránt viseltetik, hanem azt a napot is, amely nemzetünkről a végső lidércnyomást is teljesen eloszlatta s egész fenséges pompájában felragyogtatta azt az igazságot: mikor a király és a magyar nemzet teljesen egymást megértik, nincs az a pokol, mely fölöttük diadalmaskodjék, a király és a nemzet csak boldogok lehetnek, hogy egymásra találtak. Rajta leszünk, hogy jövőnk ilyennek maradjon!

Csukovits János.

Vaszary Kolos †

Napok óta aggódó szívvel lestük az agg főpap minden mozdulatát, nemes szívének mindinkább lankadó verését, amely szeptember 3-án délután egy órakor végleg megszűnt. Meghalt a szeretett aranyszívű főpap, Vaszary Kolos nincs többé!

A rendkívüli idők nagy egyházfejedelmét sok erő, éberség, szívós kietartás, mély bölcsesség s még több türelem és tapintat vezette. Hű fia volt haláláig Szent Benedeknek, hivatott arra, hogy leszállva Pannon szent hegyéről, a muzsák nevelőházaiban és főapátsági megyéjében kifejtett tevékeny és áldozatkész működése után az egész ország-

Akkor már nem vagy egyedül...

Zúgó emberáradatban
Szemed ha merengve néz
És keresed, hogy vezessen —
Nincs egy meleg, baráti kéz:
Akkor — akkor vagy egyedül!

Hogyha az ezeryi hang közt
Nincs egy sem, mely téged hívna,
Lengjen körül bármily szelid
Égi zene bűvös hangja:
Akkor — akkor vagy egyedül!

Ha nincs egy erős kar, mely az
Élet útján átsegítne
És nincsen egy sugárzó szem,
Mely szeliden rád tekintne:
Akkor — akkor vagy egyedül!

Kiért életedet adnád
Mindörökre elhagy téged
És hiába ontod érte
Szíved véré: égő könnyed,
Akkor — akkor vagy egyedül!

Borulj akkor a kereszthez
A Megváltó lábaihoz,
Fájdalomtól összetörve
Lelked sebe bármint kínoz:
Akkor — már nem vagy egyedül!

RÁBEL LÁSZLÓNÉ.

Egyről-másról.

Hogy is volt? Kitért a háboru, az ősz uralkodó Isten előtt számot vetve lelkiismeretében kimondta a nagy szót: legyen háboru. A német császár hamarosan nagy győzelmeket jelentett, amelyeket elsősorban a Mindenhatónak tudott be. Katonáink, „majd megsegít a jó Isten“ jelszóval indultak a tűzkeresztségbe és milliók imája kísérte őket utjukra. Nagy tények ezek, amelyeket sem lekicsinyelni, sem kigunyolni nem lehet. Épen ezért sok-sok jóhangu szabadkőműves-páholy toroka mintha elrekedt volna. Hogyan? Hát ennyire átjárja a vallás az embereket? Hát tényleg nem elégtli ki a lelkeket, ha tudományos világossággal megmagyarázzuk, hogy az élet ez: munka reggeltől estig, eszünk, iszunk, alszunk, végül feloszunk az anyaföldben vagy esetleg megsütnek bennünket? Közben álhumanizmussal udvarolunk egymásnak és jótékonykodunk hirlapi nyugtázással, mindezek tetejében pedig fogékonyságot szerzünk a szabadkőműves Magasabb Esmék iránt és miután érezzük, hogy már felvilágosodtunk, beiratkozunk a Széchenyi páholyba. Valóban nem a lét teljessége-e ez?

E kérdésre adják meg maguk a szabadkőművesek a feleletet. Nem a Világ köz-

ismert kirohanásairagondolok, hanem néhány, a páholyok titokzatos szent berkeiben történt eseményt említek, amelyek találó feleletet tartalmaznak. Budapesten a Sas-páholyban az egyik . . . testvér azt fejtette, hogy ime: a németység nagy ereje vallásosságában és hazafiságában gyökereszik, szükséges tehát mindakettő. Ha meg-gondoljuk, hogy a szabadkőművesség mennyire homlokegyenest ellenkező fel-fogást vallott eddig, szinte hihetetlen ez a fordulat! Nem kell azonban azt hinni, hogy az egész . . . tábor valamelyik most meglevő pozitív valláshoz fog csatlakozni. Sokkal is „felvilágosodottabbak“ ők ennél. Új vallás kell, amely Magas Esméknek megfelel, mint a kolozsvári Unió-páholy mondja. Bámulj világ! Vallást fognak gyártani azok, akiknek segédfogalmuk sincs róla! A magunk részéről ugyan nem nagyon hiszünk ezen irányzat komolyságában, de ha mégis sikerülne mondjuk pl. a francia laikus morál boszorkánykonyha - kotyvasztékaiból előállítani az Első Magyar Szabadkőműves Vallás-szabadalmat, iparkodni fogunk — bizonyára ingyen és bérmentve — képes árjegyzéket szerezni belőle és kuriozumként olvasóink-nak bemutatni.

Ismételjük: halva született gyermeknek gondoljuk az egész szabadkőműves vallás-

hoz szóljon. „Pax“ volt életének programja, melyet hősi harcok árán akart beváltani. Arany lehetett, ki a sziveket szeretetben és egyetértésben összeolvastotta, de acél is volt, amikor az Egyház veszélyeztetett jogait kellett a liberális doktrínák ellenében megvédeni.

Sikere nagy volt. Nem akadályozhatta meg ugyan, hogy az egyházpolitikai kulturharc reformjai meg ne valósuljanak, de viszont az ő érdeme, hogy a kulturharcos manőver nem vezetett az államnak az Egyháztól való elválasztására.

Munkálkodásban és érdemekben gazdag élete után egy napon leszállt trónusáról csendes visszavonultságba, ahova elvitte nemes lelkét, amelyben a szeretet soha ki nem aludt. Folytatta jótékonykodását mindvégig.

*
Keszthelyen született 1832. február hó 12-én. Atyja szegény szücs mesterember volt, 6 gyermek atyja. A gimnázium 6 osztályát a premontréieknél végezte, 1847-ben lépett Pannónhalmán a bencésrendbe. 1855-ben szentelték áldozó pappá; Komáromban, Pápán, Esztergomban tanárkodott, Győrött igazgató s házfőnök volt. Esztergomi idejéből származnak történelmi tankönyvei, életrajzai, értekezései. E gimnáziumnak voltak tanítványai Baross Gábor és Csernoch János. Tulajdonosa volt a Ferenc József rend lovagkeresztjének.

1885-ben főpapá válasszították, Simor János halála után 1891-ben nevezte ki a király esztergomi érsekké, Magyarország hercegprimásává, majd v. b. t. tanácsosává, 1892. február 9-én szentelték püspökké s nemsokára a szt. István rend keresztése és főpapja lett. 1893-ban a pápa biborossá nevezte ki. Az egyházpolitikai küzdelmekben a védekezés fegyvereit nagy bölcseséggel forgatta.

Ugyanez évben Csólics Mihály merénylete döbentette meg az országot. A gyilkos tervet csakis Kohl Medárd dr. titkár hősi önfeláldozása hiúsította meg, kibe a merénylő ötször szurta be kését.

A milléniumkor a budavári koronázó templomban ő mondott művészi szónoki beszédet a királyhoz, a királynéhoz és a nemzethez. Megválasszították a Magyar Tudo-

mányos Akadémia tagjává is. Ő eszközölte ki a kath. autonomia megvalósítására a kongresszus összehívását, ő rendezte a papi kongruát, sokat tett a tanügy fejlesztése körül is. Jótékonyága nem ismert határt, saját személyére alig költött.

1912. november végén agg korára való tekintettel lemondott primási méltóságáról. 1913. tavasza óta állandóan balatonfüredi magányában tartózkodott. Augusztus 23-án került nyilvánosságra a hír, hogy megbetegedett, majdnem egy hét óta táplálék nélkül küzdött s szeptember 3-án lehelte ki nemes lelkét, amely oly szent vágyakozással vette magához a szentségi Jézust.

Holttestét a villa kápolnájában ravatalozták föl s hétfőn szenteli be Hajdu Tibor dr. pannónhalmi főapát. Beszentelés után a koporsót Keszthelyre szállítják, ahol a temetést csütörtökön valószínűleg Hornig Károly báró veszprémi megyéspüspök végzi. R. i. p.

Országunk hódolata a király előtt.

A megpróbáltatások e nehéz idejében számos és fényes bizonyítást adtuk hazaszeretetünk, becsületes bizakodásunk, áldozatkészségünk s királyhűségünknek s hogy minderről újabb tanúságot adjunk, megjelentünk agg királyunk s uralkodónk előtt, hogy e szomorú időkben hódolatunkkal örömet is szerezzünk atyai szívének.

Kitünő kegyvel fogadta a törvényhatóságok impozáns küldöttséget s az ez alkalommal elhangzott melegérzésű szavai a magyar állam önállóságának hangoztatásával elismerést nyújtottak a nemzet hősiességéért is.

A fölvonulásnak kedvezett a verőfényes idő. Számátalan lobogó, közben feltűnően sok trikolor díszítette a házakat. Kilenckor kezdődött a sorakozás, mely egy óráig tartott. A bécsiek egetverő éljen- és hoch-kiáltások közben 11 órakor értek Schönbrunnba. Az első kocsiban Tisza miniszterelnök s Csernoch biboros hercegprimás foglaltak helyet. A magyar küldöttséghez csatlakozott a horvát küldöttség a bán és a zágrábi érsek vezetésével.

Schönbrunnban megérkezve a miniszterelnök mondott szép, lelkes beszédet, amelyben a hűség, a szeretet s a hála érzelmeiről biztosította a Felséget. Ez érzelmek s a magyar nép erényei tették képessé ez élet-halálküzdő sikeres megvívására nemcsak a lövészárkokban harcoló hőseinket, hanem minden itthonmaradottat is. Mindenki helyt áll. S ha most is, a háború második évének küszöbén büszke önérettel nézhetünk a múltba s bizó reménnyel a jövőbe, ezért mindenekelőtt Istené a hála és dicsőség.

Hálás tekintettel fordul a királyhoz, aki a bonyodalmak átkát elhárítva, méltó helyet biztosított országunknak a monarchiában, mely most a belső megújulás nélkül nem bírta volna ki a reászakadt erőpróbát. Erősek lettünk, mert egyek lehettünk. Hát-terbe szorult minden pártviszály, felekezeti, osztály és nemzeti különbség. Együtt védjük most a trónt és a hazát, együtt jelenünk meg most Felséged előtt.

A király válasza.

Miniszterelnökünk szavait, melyeket Ő Felsége meghatóan hallgatott végig s egy néhány forró könnycsepp toladott közben ősz szempillái alá, hatalmas éljenzés követte. Utána a király vette át a szót és tiszta magyar kiejtéssel atyai hangon válaszolt a következőképpen:

Mindenek előtt sajnálatomat kell kifejeznem önök előtt uraim, hogy magyar fővárosomba e nagy időkben személyesen nem látogathattam el, tán nem szükséges mentegennem elmaradásomat, hisz mindnyájan tudják, hogy a jelenlegi nagy események mennyire lekötik minden időmet. És most annál nagyobb az örömöm, hogy önöket, mint Magyarországot és társországi törvényhatóságainak képviselőit itt üdvözölhetem. Mélyen meghat a magyar és horvát nemzet hűsége és ragaszkodása, melynek e hódolatuk is fényes bizonyítéka. Végtelen öröm tölti el atyai szívemet, hogy e nagy és megpróbáltatásokkal terhes napokban a kiegyenlítés, kibékítés és összeférés áthatotta a teljes mértékben népeim különböző nemzetiségű rétegeit és e súlyos válságos időben vállalva, kezétfogva állnak fegyverbe egyetlen hívó szóra és

mozgalmat (amelyben az Embersütés Magas Eszméje feltétlenül sarkalatos tétel lenne), mégis így kell gondolkozni minden szabadkőművesnek, aki vallást akar. Természetes, hiszen nincsen vallás, amely ki ne tessékelné kebeléből a . . . testvérületet. A katolicizmusról nem kell beszélni, hiszen a Kelet szerint az olasz szabadkőművesek a pápát (és természetesen a Monarchiát mint katolikus jellegű országot) legnagyobb ellenségüknek jelentették ki, mint minden szabad mozgalom elnyomóját. A napokban a tiszai ág. evang. kerület is keményen tiltakozott a magyar protestantizmusban az újabb időben gombamódra szaporodó szabadkőműveség ellen, s ezt a tiltakozást az egész ország komoly vallási irányú protestáns eleme a legőszintébb örömmel fogadta. Hova lehetne még fordulni? Zsidókká legyének? Kétségkívül resteljenék a dolgot, bár ha glédájuk felett csapat-szemlélt tartanánk, tulnyomó százalékban keleti típusokra találunk. Unitáriusok, baptisták? Szót sem érdemelnek. Tehát: ha a páholynak vallás kell, újról kell gondoskodni. Sok szerencsét hozzá!

*
Ha a Széchenyi páholyban esetleg szóba kerül a Berner Tagblatt egyik legutóbbi cikke, amely azzal a kissé kompromittáló dologgal foglalkozik, hogy a meggyilkolt

trónörökös elleni merénylet részben a szabadkőműves Paris Midi munkája, bizonyosan tiltakozni fognak és semmiféle érzelmeközösséget sem vállalnak az ilyenfajta . . . testvérekkel. Ez így magában véve szép és hazafias dolog, ebben a háborús időben nem is tanácsos másként tenni, legyen szabad mégis visszaidézni emlékezetünkbe a közel múltat és megállapítani, hogy a zsidó-szabadkőműves sajtó derekes munkát végzett a trónörökös teljes agyonhallgatásával. Miért? Mert komolyan vallásos, katolikus volt. Hogyan is szimpatizálhatott volna egy vallásgyűlölő irányzat a férfiúval, aki szívvél-lellekkel részt vett a nemzetközi eucharisztikus kongresszuson, aki nagybecsülte a jezsuiták tudós tanárait, aki úgy nevelte gyermekeit, hogy mikor a végzetes utra indult, aranyos lelkületű lánykaja biztosította, hogy buzgó imája kíséri egész útján. . . Nem mondjuk, hogy a zsidó-szabadkőműves sajtó tiszteletlen lett volna irányában, ezt nem merte megtenni, aminthogy most is azok a nagyhangu lapok, amelyek karácsonyi és husvétii számaikban annyi szellemes és nagy vallási tudatlanságra való szalon-káromlásokat engedtek meg maguknak, az imádkozó király, a vallását nyíltan megvalló császárláttára érezték, hogy hallgatás a helyük, de ha csak oly parányi elhűség is

lakozik a szabadkőműves táborban, amennyi kedv közönségünk körében az embersütés gondolata iránt, akkor feltétlenül igaz, hogy — ha a Paris Midi durva eljárását rosszalják is — elvi alapon nagyon gyenge hangon mondhatnak ellent.

Még egy szál virágot ebbe a kis csokorba! Valahányszor egy-egy páholy kebelében felmerül a halottégetés gondolata — hol itt, hol ott, mint a bolygó lélek — és a mozgalmat nyilvánosság elé viszik, mindig tudományos álarcot öltenek és az exakt tudományok nevében néhány különben hithű, de eléggé nem vigyázó katolikust is lépre csálnak. Ezzel szemben vagyunk bátrak felhívni a figyelmet egy új könyvre. Egyetemi tanár tollából került ki és kimutatja, hogy téves felfogás az, amely szerint a ragadós betegségekben meghalt egyéneket el kell égetni, ha a ragály terjedését meg akarjuk gátolni. A ragadós bajt okozó bacillusok u. i. a megholtban hamarosan elpusztulnak. A halottégetés mellett tehát ezen szempontból nem lehet bizonyítani, pedig most ezt hangoztatják a legjobban. Nem volna sokkal egyszerűbb, ha őszintén megvallanák, hogy az egész historia csak arra jó, hogy a vallásos irányzat hivein, főleg a katolikusokon egyet üssenek?

EMLÉKIRAT a rokkantügy

jelesül: a Magyarorsz. Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűjtésének

államosítása ügyében

című 50 oldal terjedelmű rendkívül érdekes röpirat A. HORVÁTH ENDRE pt. föltiszt tollából — megjelent, mely tanulmány intenciója immár országos üggyé vált.

Ára: 30 fill. Vidéki rendeléseknél az összeg előre beküldendő. (Egy példánynál bélyegben.) Kapható: kiadóhivatalunkban, továbbá Máhr Árpád cs. és kir. udv. könyvk., Blum Nathán, Piri Dániel papirkereskedőknél és az összes dohánytözsdekben.

erejük teljes megfeszítésével küzdenek hősiesség kitarással igazunkért.

Száműzték a pártoskodás, politikai viszálykodás torzalkodásait, félretették a felekezeti és nemzeti kérdések apró szórás-áthasogatásait, eggyé lettek a háború viharában és örömmel vettem tudomásul mint forrtak egybe országaim nemzetiségei a haza lángoló, mindenre kész szeretetében.

Büszke örömmel láttam, hogy a magyar és a horvát nemzetnek ösöktől öröklött hadi erényei, hősi tettei mint ujulnak fel ezen óriási harcunkban, melyet hódítani szándékozó ellenségeink erőszakoltak ránk. És bizton remélem, hogy a nemes kezdetnek nemes vége lesz, hősi seregeink ki fogják küzdeni a becsületes, tartós békét, mely fenn* hirdeti igazunkat, nyert ügyeinket és az a kapocs, mely most összefűzte különböző népeimet csak a béke szent napjaiban fog igazán megacélozódni és fogja élvezni mindenki a béke áldásait.

Bizom a Mindenhatóban, hogy igazunkért fogott kardunkat győzelemre vezeti s megelégedetten fogjuk újból visszatenni hűveljébe, és hogy Szt. István koronája, mely annyi küzdelmet megért már, ezután új dicsőségtől övezve megnövekedve fényben fog ragyogni a jövő boldogabb nemzedékeinek.

Most pedig mégegyszer fogadják megjelenésükért és hódolatukért köszönetemet és tolmácsolják az otthoniaknak szívem mélyéről jövő hálámat.

Szent István-napja Kolomeában.

(Vége.)

A katonai tábori főapát felment a szószékre. A legénység várakozásteljesen figyelte a megszólítást. „Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus“. S mintha valamely villamfolyam futna át a vitézek merev tartásán, csak egy pillanatig, halk sarkantyupengés és lábcoszogás, lassu nesz hallik, úgy, mint otthon ilyenkor, a falusi templomban, egy-két fej a merev tartásából a mellére csuklik, de már otthon is vannak a vitézek, mint a fergeteg kezdő moraja tölti be a tágos templomot a válasz az üdvözlésre: „Mindörökké Amen!..“

Az arcok merev tartásban a tábori főapáton függnek. Felteszi bíráumát. Mintha egy fejjel nőtt volna. Kissé sáppadt. Az ünnepek lelke, magasztossága, mélysége ül ki arcára, midőn a beszéd tenorját hirdető mottó bocsátja elő a zsolttól: „Úgy érzem, a magasságból tüzet bocsátottak csontjaim közé...“ S a tartalommal emelkedő hevület ragadja magával a vitézeket, mintha még akkor is várnának valamit, mikor a főapát már befejezte, lassan ébrednek a magasán szárnyaló beszéd hatása alól... Kicsit köhögnek... egyik, másik az orrát szivja... itt-ott előkerül a durva kékbeli zsebkenő; azok a drága könnyecsek, amit elköhögni nem tudtak, leperregnek a paradés atillára... nem katonák ők... Kis gazdák, földművesek mietcetera; otthon voltak kis falusi templomukban... imádságos lelkük együtt volt a magasztos Istennél, az otthon valókkal... otthon!

De hát elkezdődött a tábori mise. Egy csöppel se másképen Kolomeában, mint otthon, Muzsajon? A kis jó magyar predikáció előjáróban alkalatosan megcsinálta a hangulatot, éppen úgy, mint otthon, hát egy kicsinyég köhögni, stimmelni is kellett, bár nem jött parancsba, hogy mi lesz a misén. Az orgona előre bocsát egy kis játékot s bártalanul, az indulattól remegő hangon tör elő a boltívek alól Vatter barátunk széles basszusa:

„Szűz Mária, hazánk reménye,
Bus nemzedet zokogva esd...“

S lassan lopakodik hozzá a kíséret az

ismeretlenség ködéből, mindig hátrébban, mindig erőteljesebben, amint folytatják:

„Nyujts irgalom-jobbot feléje,
Botlásáért, ó meg ne vedd!...“

Itt-ott belemarkol a tenor szekund; a basszus zugva-bugva emelgeti, hajlitgatja a megható dallamot s a maga szépségével bontakozik ki egy kórusban mindaz, amit csak intelligens emberek dilettantizmusa teremthet s száll... száll az ének tovább:

„Mi lesz belőlünk, hogyha elhagysz,
Óh árvaságunk sirba hervaszt...“

Az egyik honvédhuzár, aki kivont karddal állta az oltár mellett a diszörséget, feszesen, mint a cövek, egyszer csak csákós fejét az égnek emeli s mintha onnét felülről várna segedelmet a reglama szerinti tilos dolog ellen... kezét nem meri felemelni, ezt hát megkötötte a reglama, de már szívének a reglama sem parancsol... néz föl és föl az ég felé, sűrűn omlanak könnyei... Itt is, ott is felemelkedik egy-egy keztyüs kézfej, hogy a felopakodó könnyecskéket morzsolgassák s száll tovább az ének:

„Anyánk, te tudsz segíteni,
Siess minket megmenteni...“

és ismételnék a kóruson:

„Mi lesz belőlünk...“

Ja bizony, a templom reglamája más, mint a lövészáróké; előbb egy-két hang s azután mindjobban terjedő erővel, a felséges dallamot kíséző dűnyögéssel, majd már szótagokat is hozzáéjtetve, neki-bátorodva, mire odaértek, hogy

„Anyánk te tudsz segíteni...“ lelkesen éneklí a diszörség s minden jelenvaló magyar:

„Siess minket megmenteni.“

Ínnét pedig már a templom vezeti a kórust:

„Oltárod körülvokogjuk

Naponta, mert hát vétkezénk.

És sirva szent neved sóhajjuk

Nagyasszonyunk, tekints felénk!

Mutasd még egyszer meg e népnek,

Hogy pártfogásod mit segíthet:

Minden reményünk csak te vagy,

Oh, Szűz Anyánk, csak ei ne hagyj!..“

Az Armeekommandant seiner Exzellenz pedig csak idegesen mozgott eleinte, mivel-hogy a diszörség nem hozzáillő módon viselkedett, de a muszkaverő hadvezér hamar belátta azután, hogy nem illendőn, de nagyon szépen. Amint a „kedves fiai“ arcán meglátta a tüzfoltokat — ismerhette a lövészárókból — szentül meg volt győződve, hogy ezzel a tüzzel verekszik át magukat az operencián is az ő „kedves fiai.“ Ez pedig, ha nem is volt hallható, de csakhamar látható gondolat, onnét vették észre, hogy amikor a magyar nép Hymnusával záródott a tábori mise, az Exzellenz megvárta a tábori főapátot, melegen és sokáig rázogatta a kezét, valamit súgott neki, amitől a tábori főapát arca felragyogott. Csakhamar rátalált a Regens-Chori-ra, Vatter barátunkra s a tábori főapát ennek adta tovább a súgást. De ettől a Regens-Chori arca előbb kérdőjelle vált... parancs-parancs!... majd hangosan gondolkodott... a kutyafáját... nála ez anyit jelent, hogy: „felségesen szép!“ S ez a súgás, mire a legénységhez ért, így nézett ki: ezentúl minden vasárnap lesz énekes magyar tábori mise!

Ezt hozta nekik a Szent István napja.

A súgás ide is elért. Az énekes magyar tábori miséhez kell ének és kóta a Regens-Chorinak. Hát megkért, küldjek neki egy-két szépet. Így kapcsolódik bele Sopron is a muszkaverő vitézek énekes magyar tábori miséjébe.

Mondanom sem kell, hogy az énekek javát válogatom.

A. Horváth Endre.

Világháború.

Budapest, szept. 3.

Grodno vára elesett.

(M. S. O.)

HÖFER JELENTÉSE:

Hivatalos.

Budapest, szept. 3.

Orosz hadszíntér:

Keletgaliciában az ellenség mindenütt a Szereth-vonalig vonul vissza. Seregeink üldözik.

Az orosz határon Zaloscetól északra és Brodytól keletre, valamint a Dubnotól nyugatra fekvő területen és a wolhiniai várháromszögben az ellenség újra az egész vonalon harcba bocsátkozott, csapataink támadják.

A felső Fasioldo mellékén küzdő csapatainknál is folyik a harc. Az oroszokat egyes mocsárterület szélén fekvő megerősített állásaikból kivertük.

Olasz hadszíntéren

A tiroli határvidéken a Manelron Hüttenél, Val de Genova legfelső részén és Moritól délre kisebb ütközetek fejlődtek ki. Valamennyi az ellenség visszamenetelével végződött.

Flitsch körül és a tenger melléki harcvonal egyes más pontjain tüzéség és aknavetők álltak harcba.

Este csapataink a tolmeini hidő déli része ellen intézett heves támadást visszaverték.

(M. S. O.)

HÖFER, altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese

A NÉMET VEZÉRKAR BESZÁMOLÓJA:

A nagy főhadiszállás jelenti:

Berlin, szept. 3.

Nyugati hadszíntér:

Souches mellett visszautasítottuk a franciáknak egy kézigránát támadását.

Flandriában és Champagneban sikeres robbantásokat végeztünk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja:

Lovasságunk tegnap rohammal elfoglalta a Friedrichstadtól északnyugatra fekvő Cenevadeni megerősített hidőt, amelyet gyalogság tartott megszállva, miközben három tisziet és háromszázötven főnyi legénységet elfogott és egy gépfegyvert zsákmányolt.

Wilnatól északnyugatra és nyugatra elhúzódó harcvonalon az oroszok megkísérelték, hogy előnyomulásukat megállítsák. Előretöréseik szokatlanul nagy veszteségeik mellett meghiusultak.

Mereztől délkeletre visszavetettük az ellenséget.

Az Augusztowi csatorna és Swilocz közt elértük a Njement.

Grodnonál rohamcsapatainknak gyors cselekvéssel sikerült a Njemenen átjutniok. Itt négyszáz oroszot elfogtak.

Galwitz tábornok hadserege az Alecszycze (Odelsktől délkeletre) Swilocz országoton megtörte az ellenség utóvédjeinek ellenállását. E hadcsoport tegnap összesen több mint háromezer oroszot elfogott és egy ágyut és tizennyolc gépfegyvert zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja:

Pruszanytól északra üldöző hadoszlopunk a mocsár-szorosokon való átjutásáért harcol.

Mackensen tábornagy hadseregének csoportja:

Üldözés közben elfoglaltuk a Nasioldat, Rielec és Bereza Krastuska mellett és Antopol környékét (harminc kilométernyire Kobrintól keletre).

Osztrák-magyar csapatok a Buboto-Dubowojetól délre kelet felé nyomulnak előre.

(M. E. S.)

Legfőbb hadvezetőség.

Hírek.

Személyi hírek. Szávits Kornél h. ezredes, Meiszner Ernő dr. főhadnagy és Pinezich István dr. főhadnagy rövid szabadságra hazakerkeztek. — Winkler Adolf dr. kir. tanácsos, ügyvéd és neje Bécsbe költöztek. — Schmettow-Gyertyánffy grófné, Liszt zene-művész tanítványának leányai illetőleg unokái városunkba érkeztek. A művésznő alkotásai a család itt időző tagjainál megkaphatók.

Kinevezések. A király Maklár Dániel alügyészt győri ügyészé, Schrammel Benedek nezsideri albirót járásbíróvá, Zechmeister József soproni kir. törvényszéki albirót bírónak, Márkus Ferenc dr. soproni albirót járásbíróvá, Hajnal Endre dr. ítélőtáblai tanácsjegyzőt kismartoni aljárásbíróvá és Farkas Béla dr. törvényszéki jegyzőt nyitrai albirónak nevezi ki. — A földmívelésügyi miniszter Guoth György Endre dr., tanársegédi teendők ellátásával megbízott ideiglenes minőségű kir. állatorvosgyakornokot a IX. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állatorvosi főiskolai segédtanárrá nevezte ki.

Esküvő. Molnár Lajos a győr-sopron-ebenfurti vasut mozdonyvezetője szombaton vezette oltárhoz Petz Erzsébet Hedvig nevelőnőt.

Hősi halál. Müller Henrik soproni kereskedő, a 18. honvéd gyalogezred tartalékos Brest-Litovsk ostrománál hősi halált halt.

Haláleset. Kölbl Ede, a déli vasuti vendéglős 4 éves kis fia szerdán meghalt.

Adomány az elpusztult kárpáti falvakért. Csernoch János bibornok hercegprímás 2000 koronát küldött az oroszoktól elpusztított kárpáti falvak segélyezésére az országos segélyező bizottság elnökéhez.

A soproni kereskedelmi és iparkamara a felvidéki falvak felépítésére 1000 koronát szavazott meg, gyűjtés útján pedig 5162 K folyt be, úgy, hogy összesen 6161 koronát ajánlott fel a jelzett célra.

Köszönetnyilvánítás. A Pesti magyar kereskedelmi bank soproni fiókja sok évi hí szolgája: Binder József halála alkalmából 30 koronát küldött koszoru megváltása címén a Soproni első népkönyha egyesületnek; e kegyes adományt hálásan köszöni az elnökség.

A város lisztzükségleteinek összerírását a városi tisztviselők karöltve a szolgálattételre jelentkezett uriemberekkel már megkezdték. Ha e munkával végeznek, a közlélmzési bizottság ülésben határoz afölött, hogy a város tartja-e kezelésben a lisztet, vagy pedig egyes kereskedőknek adja át eladás végett.

Fraknó. A stájer vidékekre emlékeztető fraknói és rozáliai kiránduló helyek idegenforgalma a mostani nehéz időben a százakra menő nyaralóvendég helyett 145 hadifogoly oroszra szorítkozik. A vár sáncárkában állanak a barakkok. Most kettőzik meg a deszka falat és tömők ki falevéllal, ha majd hull a fákról, hogy ne fázzanak a télen. A Fraknóról a Rozália magaslatra vezető kocsiszerpentint az elkészítéséhez az első kapavágásokat és csákányozást már megkezdték az orosz foglyok. Itt igazán „hengerelik” a magyar földet. Békében, mikor majd ezt a nem is oly kártékony hengerelést elvégezve hazatérnek az orosz vendégek, remélhetőleg majd annál sürűben keresik föl ismét a szép vidék után áhító kirándulók, köztük visszatérő katonáink is a Rozáliát, amelyet a háboru után és a béke emlékére restaurálni és ápolni szerencsés gondolat volna.

Szabadkőműves tudomány. A „Kelet” szabadkőműves hivatalos lap közli egy hollandi testvér cikkét, melyben ez áll: „A háborunak okai azonban a vallási gyűlölködésekben is rejtőzhetnek. Az a revanche-álom, amely Franciaországot ebbe a háboruba

kergette, háromnegyedrészben a jezsuiták műve.” Ilyen rosszakaratu ferdités is csak szabadkőművesektől telik ki. Mindenki tudja, hogy Franciaországban a legteljesebb szabadkőműves-uralom van; ők tudják legjobban, hogy Franciaországban már több mint száz éve mindig üldözték, míg végre teljesen kiűzték a jezsuitákat a többi szerzetesrenddel együtt, tehát képtelenség, hogy egy agyonüldözött, sőt kiűldözött rend háborut idézzon elő. Ez aztán a valami, még maguk közt is hazudnak akkorákat, hogy inkább nevetni lehet rajta mint bosszankodni.

Egy óvoda körül. Igazán érthetetlen, hogy a városi hatóság, amit mákszemnyi jóindulattal a legkönnyebben s azonnal elintézhette, miért huzza-halasztja azt a végtelenségig, miért nem jár el tüstént, amikor az ügynek az elintézését nemcsak a tanfelügyelőség, hanem a legfelsőbb forum is már a legerélyesebben megsürgette. De térjünk a tárgyra. Az isteni Megváltóról elnevezett nővérek, vagyis a jó szürke nénék zárdájában a nagy óvodatermet még a múlt év augusztus havában a Vörös-Kereszt céljára lefoglalták. Helyesen van. Sebesült katonáink ápolásáról lévén szó, bár egy egész éven át az óvoda szünetelt, senki egy zokszót sem emelt. A folyó tanévben azonban a tanfelügyelő ur, a képezdészek gyakorlati oktatása céljából is az óvodának a megnyitását már a legerélyesebben megsürgette. A régi nagy óvodateremre még mindig gondolni sem lehet, de van az apácáknak a fürdőház melletti épületben két szobájuk, amit óvoda céljaira felhasználhatnának, azonban, megint itt a bökkenő, a városi hatóság ide menekülteket helyezett el. Irtak át a városi hatósághoz a tanfelügyelő ur óhaját nyilvánítva. Olyféle bölcs válasz érkezett, hogy bujjanak össze az egyik szobába a menekültek, a másikban pedig fulladozzanak hazánk jövő reménységei, zsenge bimbói. Hátha még olaszul is megtanulhatnának? Elkezdődött a tanév s az óvoda megnyitásáról szeptember hóban még beszélni sem lehet. Vagy menjenek tán az óvodások a Deák-térre? Ott friss levegőben gyakorlatozhatnak az óvóképzősök s futkározhatnak a gyerekek. Ha már a városban nincsen talpalatnyi hely, nézzen a város a Deáktér melletti Csengery-utcaiba, találni fog ott egy oly nagy üres palotát, amelyben, ha kell, még katonák is táborozhatnak. Tudja mindenki, milyen, még soha le nem foglalt épületről van szó. Nagyon kérjük a polgármester urat, kegyeskedjék azonnal intézkedni, hogy a különböző óhajoknak, meghagyásnak megfelelően a 2 szoba haladéktalanul kiüríttessék, hogy az óvoda legalább ebben az évben, nagyon sok családnak óhajához képest, működését végre-valahára megkezdhesse. — Egy családapa.

Szent Család. Megjelent a kedves családi folyóirat szeptemberi füzet a következő gazdag tartalommal: Jézus a békeség Istene. Dr. Boros Alán. — Erény és bűn. M. I. N. D. — Család és iskola. Dr. Nagelreiter Alajos. — Békeszerző Csoda. Lévy Gyula. — A szeretet apostola. Domonkos István. — A szent Szűz születéshelye. — Az orosz herceg. Antal Margit. — A varrónó hadikölcsönne. Németből: Fischer József. — Kedves sebesültjeink között. Havas Zoltán Ferenc. — A kármelita harmadrend. P. Balázs. Kiadja: Kármelita-rendház. Győr. Előfizetési ára egész évre 2 korona.

Tizenkét hősnek édesanyja. M. Ztg. hozza a hírt, hogy egy jobbmodu tiroli család tizenkét tagja 18—40 évesig a császár-vadászoknál szolgált s mind a tizenkettő sudárnövésű, erőteljes férfiú hősi halált halt a hazáért. Kettőn Oroszengyelországban estek el, hárman Galiciában, kettőn Olaszországban, kettőn Besszarábiában, hárman a Strij melletti harcokban. Édes anyjuk, vallásos igazi tiroli asszony, mikor a fájdalmas hírt hallotta könyes szemekkel ugyan, de azt mondotta: „Isten adta őket, Isten elvette, legyen áldott az ő neve! Szívesen adom őket oda, csak mienk legyen már a győzelem!

Katholikus Ingyen-Népkönyvtár. Vasárnap, szeptember hó 5-én a nyári szünet után a Kath. Ingyen-Népkönyvtár ismét megnyílik és a 1. közönség rendelkezésére áll minden vasárnap 10—12 óráig Széchenyi-tér 18. sz. alatt. Ezen alkalommal köszönetét mondunk a tisztelendő sz. Orsolyarendű apácáknak, akik 8 kötetre való könyvet és egy névtelen jótévőnek, aki 20 koronát adományozott. Egyszer-smind kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Kath. Ingyen-Népkönyvtárát könyvekkel, folyóiratokkal, füzetekkel stb. megajándékozni szíveskedjék. Ajándékokat átveszünk a könyvtár helyiségeben vasárnap 10 és 12 óra között és a könyvtárt kezelő bizottság ideiglenes elnökének, dr. Schügerl Gyula ur lakásán Erzsébet-utca 16. számú házában. Tisztelettel a könyvtárt kezelő bizottság.

Állatvásár. A soproni marhavásártérre 1915. évi szeptember 3-án felhajtattott:

Drb	Szarvasmarha:	
	Eladási ár kilogrammonként gyengébb min.	jobb min.
1 Magyar-fajta ökör	—	—
52 Tarkaökör, hizott	2:55	2:75
12 Bika	2:10	2:40
116 Kalbásznak való marha	1:60	2:—
46 Fejőstehenek drb-ként	470.—	1700
46 Borjúk	2:50	2:70
	Sertés:	
436 Hizott disznó	3:30	3:50
373 Süldő	3:—	3:30
398 Hízaló disznó	80.—	180.—
14 Malacok	8:—	20:—
— Kecské		

Ausztriába 2 darab szarvasmarhát szállítottak el, 1 vevő által.

Horváth József

hatós. enged. közvetítő-, cseléd-szerző-intézet és pincérügynök.

Sopron. Uj-utca 6. sz. Telefon 222.

Közvetítek eladást és vevést, házakat, birtokokat, vendéglőket, löwereket, kerteket, lakásokat és mindennemű személyzetet. — Tartok egyszersmind egy lakáshirdetőt kiadó lakásokra.

Könyvkötések

a leszebb és legtartósabb kivitelben, gyorsan eszközöltetnek. — Ugyszintén mindenféle nyomtatványok

ügymint névjegyek, gyászjelentések, köszönőkártyák, eljegyzési és esketési értesítők, hivatalos és kereskedelmi nyomtatványok, művek és folyóiratok a legizlésesebb kivitelben, jutányos áron.

Üzleti könyvek, vonalzasok

bármily megadott minta szerint készíttetnek. Költségvetéssel szívesen szolgál:

Piri és Székely

könyvnyomdája, könyvkötészete és vonalzó-intézete
Sopron, Ferenc József-tér 5. sz.

Telefon 394. A városház mellett. Telefon 394.